

VILA CU PARC MÂNDÂC-REABILITAREA ANSAMBLULUI ARHITECTURAL-PEISAGISTIC

NICULICA Radu, st. gr. Arh-092

Coordonator științific: I. sup. GARCONIȚĂ Rita

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Le manoir Mândâc fait parti de la patrimoine culturelle nationale. Avec une grande parc, qui contient presque 35 types d'arbres et arbustes et 6 batiments historique, la valeur est élevée pour la Moldavie. Dans une situation précaire, le manoir a besoin d'une reconstruction immédiate pour lui garder pour l'avenir. Une équipe de spécialistes en provenance de Pologne et la Moldavie ont commencé les enquêtes préliminaires, été 2014 . Dans un avenir proche sera proposé des croquis et des estimations des dépenses.*

Cuvinte cheie: Conac, parc, arhitectură poloneză.

Republica noastră dispune de mai multe exemple de conace-parc din secolul XIX începutul sec XX. Aceste conace-parc sunt fenomene unice în istoria arhitecturii-peizagistice a R. Moldova. La organizarea lor au lucrat specialiști străini, care au folosit cele mai progresiste idei, ținând cont de particularitățile landşaftului autohton. Unul din ele este și conacul cu parc Vila Mândâc.

Fig.1. Vederi situația actuală

Date Istorice – Reședința-parc “Vila Mândâc” face parte din categoria de parcuri peizagiste. Ea e situată la vest de satul Mândâc la distanța de 5 kilometri, în apropierea de șoselei Mândâc-Iliciovca. Fondat în anul 1896 la comanda stăpânului moșiei Ion Caetan Oganovici (Ohanowicz) de origine poloneză. Date concrete referitoare la autorii proiectului și dentrologii, care au participat la fondarea colecției lipsesc.

Vila a fost utilizată până în anul 1944 de către familie. Din 1945 pe teritoriul conacului este organizată *Gospodaria piscicula de stat*. 1957 – 1980 sunt anii în care vila adapostește administrația unei tabere.

Arhitectura – Deși, nu putem să datăm concret, anul construcției fiecărui element al Vilei, situația financiară a familiei Oganovici (Ohanowicz) era destul de stabilă, construind de rând cu vila un șir de clădiri de menire auxiliară: casa administratorului, turnul de apă, moara de vânt, grajdul de cai, fierăria, cavoul. Împreună cu parcul ele formează un tot întreg. Clădirea vilei, aflându-se în centrul parcului, este despartiță de livada de grupuri peizagistice de copaci, făcând ca ei (pomii fructiferi de meri și peri) să formeze un landşaft unic pe fundalul lacului, ce se afla în centrul livezii.

Vila – Configurația curbă a acoperișului înălțător a clădirii reprezintă trăsătura caracteristică a arhitecturii Poloneze din sec.XVII – XVIII. Decorul architectural al fațadelor a fost unul destul de laconic. Au fost folosite așa elemente ca lizene ce întăresc colțurile volumelor, ancadramente, cioplitiuri în lemn la verandă și terasă. Desigur complexul vilei suferă schimbări majore, acoperișul din șindrilă este schimbat pe unul din tablă. Pereții din cărămidă au fost tencuiți. Odată cu reparația majoră a fost distrus interiorul: decorul, parchetul, sobele din teracotă.

Vichiul – Decorul arhitectural al fațadelor a fost unul destul de laconic. Sunt folosite numai lizene ce întăresc colțurile clădirii. Acoperișul e în două ape și schimbat din șendrița în foi de ardezie. Pereții sunt din piatră brută și tencuiți. Decorul interiorului nu s-a păstrat.

Turnul de apă – Reprezintă un interes prin faptul că este un exemplar de arhitectura industrială din secolul XIX. Inițial din componența ei făcea parte numai turnul. În volum reprezenta un paralelipiped înalt. Turnul este format din 2 nivele, H=9,50 m.

Grajdul – Cu o menire utilitar gospodărească ce nu-și asumă cerințe funcționale mari. Fațadele sunt simple și ridicate din piatră brută. Acoperișul în două ape și schimbat din șendriță în foi de ardezie. Lungimea de 27 metri, lățimea 23, H=6 m.

Fierăria – Exemplar de arhitectură industrială din sec.XIX. Accent pus este pe intrare, unde decorul arhitectural este caracterizat prin ancadramente la ferești, uși și la boltă. Este folosit cărămida roșie pe fonul pietrei brute.

Cavou – Construit între anii 1905 – 1913, stând la baza templului antic – prostil cu portal și patru coloane dorice. Arhitectura clasică grecească – megaron, ce aparține unor locuri sacre. Toată construcția este efectuată din piatră de cosăuți iar acoperișul din foi de zinc.

Situația la zi

Singura clădire care s-a conservat total arhitectural este cavoul, dar care și ea a avut de suferit în urma vandalizării de către persoane necunoscute (Fig.1.). Mormintele au fost profanate, obiectele din interiorul clădirii au fost jefuite. În urma deciziei consiliului muzeului etnografic, care are în gestiune conacul, intrarea a fost betonată.

Colecția dendrologică – Conține 35 specii de copaci și arbuști, dintre care 20 erau exotici, vârsta cărora ajungea de la 60 până la 120 ani. Unele dintre cele mai prețioase specii: pinul negru, mesteacănul pufos, nucul negru, salcâmul galben, fagul de pădure și altele. Parcul are forma unui patruleter și cuprinde o suprafață de 10 ha.

Situația la zi

Cercetările efectuate la fața locului au arătat, ca parcul se află într-o stare destul de gravă. Din cauza întreținerii nesistematice necalificate a parcului, a avut de suferit colecția dendrologică. Multe specii de copaci și arbuști sau uscat. Tot odată, în parc sau pierdut formele arhitecturale mici, complet au fost schimbate rețeaua de drumuri și cărări.

O echipă de specialiști din Polonia și Moldova au început vara aceasta investigațiile preliminare.

Lidia Ozimkowska – dendrolog

Jerzy Wojtatowicz – dendrolog

Michał Laszczkowski – geodezist

Garconiță Rita – arhitect restaurator

Niculica Radu – student arhitect

În viitorul apropiat se vor propune schițe dar și devize de cheltueli.

Bibliografie:

1. Culegeri Arhiva AIRM
2. Foto: colecția personală Niculica Radu